

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 85/2020-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Generali Poist'ovňa, a. s., Lamačská cesta 3/A, Bratislava, zastúpenej právnym zástupcom JUDr. Martin Timcsák, MST PARTNERS, s. r. o., advokátska kancelária, Laurinská 3, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23 Co 535/2015 z 2. novembra 2016, ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 219/2017 z 27. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Generali Poist'ovňa, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. januára 2019 doručená ústavná s'ťažnosť obchodnej spoločnosti Generali Poist'ovňa, a. s., Lamačská cesta 3/A, Bratislava (ďalej len „s'ťažovateľka“), podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Co 535/2015 z 2. novembra 2016, ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 219/2017 z 27. septembra 2018.

2. Z ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľky a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľka je slovenskou obchodnou spoločnosťou podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov – poisťovňou podľa zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá podniká na území Slovenskej republiky na základe príslušného povolenia pre odvetvie povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

3. S'ťažovateľka v podanej ústavnej s'ťažnosti dôvodí viacerými argumentmi a vznáša viaceré námietky vo vzťahu k porušeniu jej základných práv a slobôd, a to jednak k postupu súdov konajúcich vo veci samej, ako aj k právnomu posúdeniu veci samej, ktoré vykonali súdy všeobecnej sústavy súdnictva v rozsahu napádaných rozhodnutí.

4. S'ťažovateľka vznáša námietky voči rozsudku krajského súdu v tom smere, že toto rozhodnutie je arbitrárne a poškodzuje jej práva a je v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Sťažovateľka vznáša námietky voči uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým rozhodol o dovolaní sťažovateľky podanom na Okresnom súde Galanta 3. apríla 2017 voči rozsudku krajského súdu, a to tak, že dovolanie odmietol a žalobcovi 1 a žalobkyni 2 náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. Sťažovateľka vznáša námietky voči tomuto rozhodnutiu a tvrdí, že toto uznesenie je arbitrárne a poškodzuje jej práva na prístup k dovolaciemu súdu, ako aj odníma sťažovateľke prístup k zákonnému sudcovi.

6. Podstatnú časť argumentácie sťažovateľky je možné zhrnúť do jednotiacieho záveru. Sťažovateľka zastáva názor, že nároky z ochrany osobnosti nie je možné uspokojovať z povinného zmluvného poistenia. Túto argumentáciu prezentuje ako právne súladnú a poukazuje na existenciu opačného právneho posúdenia súdmi v rozsahu napádaných rozhodnutí, z čoho vyvodzuje ich arbitrárnosť a zásah do už citovaných základných práv sťažovateľky.

7. Sťažovateľka vznáša námietky, že konajúce súdy v rozsahu napádaných rozhodnutí svojimi rozhodnutiami konali v rozpore s ňou prezentovaným výkladom (i) relevantných ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), ďalej (ii) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o povinnom zmluvnom poistení“), (iii) obsahom rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 vo veci Haasová a ďalšou (iv) citovanou judikatúrou jednak všeobecných súdov Slovenskej republiky, najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu.

II.

Posúdenie vecí ústavným súdom

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Každú sťažnosť podľa predchádzajúceho odseku ústavný súd predbežne prerokuje podľa ustanovenia § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o ústavnom súde a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon o ústavnom súde“), ktorý sa podľa jeho ustanovenia § 246 ods. 1 použije aj na konania začaté do 28. februára 2019.

11. Podľa ustanovenia § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podľa ustálenej rozhodovacej praxe považovať takú ústavnú sťažnosť, pri ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porovnaj napr. I. ÚS 391/2019, I. ÚS 403/2019, I. ÚS 418/2018 s tam existujúcimi početnými odkazmi na predchádzajúcu judikatúru).

12. Sťažovateľka namietala arbitrárnosť rozsudkov okresného súdu, krajského súdu a v nadväznosti na to aj uznesenia najvyššieho súdu, keď tento mal práve kvôli tejto arbitrárnosti a nesprávne právnemu posúdeniu veci, ako aj na základe nesprávneho aplikovania a použitia ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít s poukazom na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie (predovšetkým C-22/12) uznať sťažovateľkou podané dovolanie za prípustné podľa príslušných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“).

13. Z obsahu spisu po preskúmaní spisu ústavným súdom je zrejmé, že posúdenie arbitrárnosti uznesenia najvyššieho súdu závisí od posúdenia arbitrárnosti a nesprávneho

právneho posúdenia veci samej krajským súdom (v nadväznosti na rozhodnutie súdu prvej inštancie – Okresného súdu Galanta sp. zn. 26 C 1/2010 z 21. novembra 2014).

14. Doterajší priebeh konania, ktoré predchádzalo podaniu ústavnej sťažnosti sťažovateľkou, obsah súdneho spisu, rovnako ako obsah sťažnosti nie je z pohľadu ústavného súdu potrebné ďalej podrobnejšie rekapitulovať, pretože sú sťažovateľke, ako aj ústavnému súdu dostatočne známe.

15. V prvom rade ústavný súd uvádza, že sťažnosť sťažovateľky vo svojej vlastnej podstate predstavuje opakujúcu sa polemiku s právnymi závermi všeobecných súdov, pričom ústavný súd poukazuje na to, že konajúce súdy vychádzali pri posudzovaní veci samej z dostatočne zisteného skutkového stavu a vec rozhodli na takomto riadne a dostatočne zistenom skutkovom základe na základe riadne odôvodneného, presvedčivého a uceleného právneho názoru. Argumentáciu konajúcich súdov považuje ústavný súd za logickú a jasnú a z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľnú, pričom ústavný súd nepovažuje za potrebné túto argumentáciu rekapitulovať.

16. V opozite k úvahám a prezentovanému právnemu názoru sťažovateľky v podanej sťažnosti je ústavný súd toho názoru, že sťažovateľkou napádané rozhodnutia nie je možné označiť za arbitrárne a rovnako im nie je možné pripísať vlastnosť právnej, argumentačnej alebo faktickej nekoherentnosti či ich ústavnoprávnej neudržateľnosti.

17. Možno konštatovať, že počas konaní pred všeobecnými súdmi existovali rôzne výklady a názory súdov, ako aj odbornej praxe na to, či poisťovňa ako poisťovateľ zodpovedá aj za nároky, ktoré vznikli pri škodovej udalosti v rozsahu povinného zmluvného poistenia a ktoré je povinný uspokojiť poistený z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla obetiam – v tomto prípade dopravnej nehody, a to zásahom do ich osobnostných práv podľa ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu

18. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého posúdenie podmienok dovolacieho konania patrí v zásade do právomoci dovolacieho súdu (m. m. II. ÚS 324/2010). Rozhodne však napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno zaradiť do kategórie arbitrárnych rozhodnutí. K rozhodujúcej právnej otázke najvyšší súd poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 vo veci Haasová, ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 474/2016 (i rozhodnutia, na ktoré toto rozhodnutie odkazuje, t. j. III. ÚS 646/2015 a I. ÚS 206/2015), ako aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, od ktorej sa odvolací súd neodklonil. Touto ustálenou praxou bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a sp. zn. 6 Cdo 219/2017 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012, na ktoré poukazovala sťažovateľka.

19. Najvyšší súd týmito argumentmi vylúčil prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, t. j. odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v uvedenej právnej otázke, a zároveň aj predpoklad prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku, t. j. nevyriešenie tejto otázky v doterajšej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu.

20. Vzhľadom na to nemožno považovať odmietnutie jej dovolania za zjavne arbitrárne alebo ústavne neudržateľné, preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

21. Ústavný súd dáva do pozornosti sťažovateľky predovšetkým skutočnosť, že ňou namietaný názor krajského súdu v plnom rozsahu korešponduje jednotiacemu záveru, že eurokonformný výklad ustanovenia § 4 zákona o povinnom zmluvnom poistení zohľadňujúci rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12 nemožno považovať za arbitrárny alebo akokoľvek ústavne neakceptovateľný.

22. Tento prístup sa stal pevnou a dosiaľ nespochybnenou súčasťou rozhodovacej praxe aj ústavného súdu (porovnaj nález II. ÚS 695/2017, ktorým bol zrušený aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 301/2012 citovaný sťažovateľkou na strane 10 sťažnosti, ako aj uznesenie sp. zn. I. ÚS 474/2016 s odkazom na sp. zn. III. ÚS 646/2015 a sp. zn. I. ÚS 206/2015 alebo sp. zn. I. ÚS 310/2019).

23. V rozsahu, v ktorom sťažovateľka poukazuje svojou argumentáciou na rozdielnosť prístupu všeobecných súdov k rozoberaným otázkam, ústavný súd uvádza, že ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať rozdielne právne názory najvyššieho súdu (porovnaj napr. I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07, I. ÚS 256/08, I. ÚS 393/08), a to aj v prípade, ak existuje názorový, právny a argumentačný rozdiel medzi existujúcimi rozhodnutiami najvyššieho súdu. Je už ustálenou pozíciou ústavného súdu hovoriaca o tom, že ak všeobecný súd vo viacerých konaniach obdobnú či rovnakú problematiku odlišne právne posúdi, neznamená to, že každá taká odlišnosť je porušením základného práva v rovine ústavnoprávnej, a teda by mala viesť k zrušeniu jedného z týchto rozhodnutí. Ústavná sťažnosť nie je právnym prostriedkom na zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov (bližšie pozri nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 231/2016 z 23. novembra 2016).

24. Napádané rozhodnutie vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu a je vydané na základe uceleného a riadne odôvodneného právneho názoru v ňom obsiahnutého. Na základe uvedeného tak ústavný súd uzatvára, že rozsudok krajského súdu, ktorý je napádaný sťažovateľkou, nemožno považovať za arbitrárny.

25. Na základe uvedeného je celkom zjavne bezdôvodná námietka sťažovateľky, že arbitrárnosťou napadnutých rozhodnutí došlo k porušeniu ňou označených základných práv. Právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatňovaním nárokov a obranou proti takému konaniu, bolo prístupom predmetných súdov naplnené (porovnaj napr. III. ÚS 209/04).

26. V súlade s tým je potom vylúčené aj to, aby aplikáciou právneho názoru, v ktorom bol obsiahnutý takto prezentovaný výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení, došlo k zásahu do práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Povinnosť poskytovať poistné plnenie poškodeným (osobám dotknutým zásahom) vyplýva sťažovateľke zo zákona, teda – v situácii in concreto – z toho, že škodcom (pôvodcom zásahu) bola alebo je osoba, ktorá je poistená z poistnej zmluvy, ktorú sťažovateľka so škodcom riadne uzavrela.

27. V tomto rozsahu sťažovateľka ani v jednom podaní, ktoré predchádzalo podaniu ústavnej sťažnosti, nedôvodila, že nebola poisťovateľkou škodcu, a nič na tom nemôže zmeniť ani sťažovateľkou v súdnych konaniach prezentovaná polemika o neexistencii pasívnej legitímácie na jej strane, keď vystupovala ako žalovaný v II. rade.

28. To, že sťažovateľka pri uzavretí poistnej zmluvy nepredpokladala, že bude musieť uspokojovať aj nároky na náhradu nemajetkovej ujmy, teda že nepredpokladala taký výklad ustanovení zákona o povinnom zmluvnom poistení, nemôže znamenať, že jej povinnosť platiť bude predstavovať neoprávnený zásah do práva vlastníť majetok v zmysle citovaných ustanovení ústavy.

29. V konečnom dôsledku ústavný súd nevidí žiadny súvis medzi napadnutými rozhodnutiami a právom sťažovateľky podnikat' v zmysle čl. 35 ods. 1 ústavy, ktoré podľa judikatúry zahŕňa právo výkonu hospodárskej činnosti podľa svojho uváženia (porovnaj II. ÚS 70/97, PL. ÚS 7/96, PL. ÚS 37/99). Uvedený výklad ustanovení zákona o povinnom

zmluvnom poistení sťažovateľke v žiadnom rozsahu nebráni podnikat' v ňou zvolenom odvetví poistenia a ani sa ním nebráni prispôsobiť vykonávané podnikanie podmienkam, ktoré podľa sťažovateľky vznikli prijatím výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení.

30. Právo na spravodlivý súdny proces nie je možné vykladať tak, že by sťažovateľke garantovalo procesný úspech v súdnom konaní, prípadne že je súčasťou tohto práva to, aby sa súdy všeobecnej sústavy súdnictva stotožnili len s argumentáciou sťažovateľky a prípadne inú či opozitnú neaplikovali.

31. Rozhodnutia súdov, ktoré sťažovateľka napáda, podľa názoru ústavného súdu netrpia žiadnou vadou, a to ani po stránke právnej, ani po stránke argumentačnej vo vzťahu k odôvodneniu týchto rozhodnutí, ktoré ústavný súd posúdil ako dostatočné.

32. Zo všetkých tu uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa ustanovenia § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu